

Pikartské myšlení kněze Húska

Filip Martinek

Kousek za Strážnicí, ve Vnorovech, se nacházela farnost Martínka Húska Loquise (patrně poslední čtvrtina 14. století, ? – 21. 8. 1421, Roudnice nad Labem), husitského kněze, který náležel k extrémnímu křídlu táboritů, k tzv. pikartům.

Ač se jejich název odvozuje od francouzského kraje Pikardie, už jeden z předních činitelů českého národního obrození, Josef Dobrovský, upozornil, že původ tohoto pojmenování je nejspíše nepřesný. Název se však přesto ujal. Pikartství reprezentuje nejvíce extrémní proud historického husitství, v Táboře se jejich nauka rozmohla právě vlivem výborného kazatelského umění Húska.

Podstatu sporu, který jej dovedl až do chřtánu plamenů, můžeme vystihnout jako spor o výklad a pochopení Večeře Páně (Eucharistie, Nejsvětější Svátost oltářní).

„Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: Vezměte, jezte, toto jest mé Tělo. Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má Krev,

tento „mluvka“ (v latině právě Loquis) zadržen a vyslýchán v Chrudimi.

Když se jej tázali na jeho chápání Večeře Páně, Húska tvrdil, že Ježíš měl pouze jedno Tělo, a nikoli mnohá těla. A jelikož je Kristus (i tělesně) v nebesích a sedí po pravici Boha Otce, je nemyslitelné, aby se konalo více obětí na více oltářích, kde by měl být Kristus přítomen pod způsobou chleba a vína.

Tento názor, za který si Martínek Húska vysloužil nebývale kruté zacházení, jako třeba vypálení boků až do střev, směřoval

chléb znamená Tělo, víno znamená Krev. Dalším důvodem pro hájení zmíněné pozice je samotné Písmo svaté. Někdejší vnorovský farář tvrdil, že máme doklad, že sv. Jan Křtitel, ba ani známý kající se „lotr“, který byl ukřižován zároveň s Ježíšem Kristem na kříži po Jeho pravici, nejedli Kristovo Tělo a nepili Kristovu Krev, přesto mají život věčný. Večeře Páně je tak pojata jen jako mravní princip zakotvený v Kristu. Není nutné ji slavit s chlebem a vínem.

Kristus říká, že kdo jí Jeho Tělo, v něm přebývá, a On zase v tom, který jí. Toto přebývání hraje důležitou roli v Húskově výkladu. Večeře Páně je založena na lásce, která se projevila skrze Ježíše Krista ve viditelných skutcích. Jako nejnázornější doklad svého tvrzení uváděl to, jak Ježíš omýval nohy svým učedníkům – apoštolům, což jim sloužilo za příklad, aby také oni jeden druhému omyli nohy z lásky. A nejen jeden druhému, ale i dalším lidem, hostům, poutníkům aj.

Tábor s okolím na rytině Matthäuse Meriana, r. 1650. Zdroj: <https://dvojka.rozhlas.cz/205-schuzka-zalozeni-tabora-7938985>

kteřá zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.“ (Matouš 26, 26–28)

O ustanovení Eucharistie čteme ze jména v evangeliích podle sv. Marka, sv. Matouše a sv. Lukáše. Podstatné informace se také dozvídáme ze Skutků apoštolů, z Prvního listu sv. Pavla Korintským, příp. ještě z evangelia podle sv. Jana.

Jak se to má s Kristovým Tělem v Eucharistii? A co teprve Krev Kristova? Jak vyložit Ježíšova slova o tom, že je to Jeho Krev a Jeho Tělo? V rámci historického husitství ony otázky zodpovídaly jeho jednotlivé náborové skupiny různě, ať už šlo např. o umírněné kališníky, tzv. utrakvisty, anebo o radikální tábority.

Húskova nauka, pro niž získal mnohé souvěrce, se nejlépe vyjasnila, když byl

ovšem k umenšení role kalicha, který byl středobodem pro celé husitství. Svátost je tak u Húska vystřídána všedností. Před Nejsvětější Svátostí oltářní se nekleká, hostie jsou hanobeny, neboť nic svátostného nepředstavují, nezpřítomňují. Nejsou jako takové důležité.

Být Húska doporučoval slavit samotnou Večeři Páně, odňal jí svátostný charakter a oproti tradiční nauce, která hovoří o reálné přítomnosti Pána Ježíše Krista pod způsobou chleba a vína, uváděl, že přece není možné, aby hostie byla vystavena přírodním vlivům, jako je třeba zetlení. Víno by pak kupř. zase mohlo zkysnout. Oslavené Tělo Ježíše Krista přeci nemůže být porušeno, proto Húska trval na tom, že chléb a víno, pokud vůbec jsou něčím jiným než chlebem a vínem, jsou pouhým znamením:

Húskovo pojetí Večeře Páně se týká duchovního přijímání, resp. jedná se o to, že člověk jí Tělo Kristovo natolik, nakolik činí takové skutky, jež činil Ježíš. Právě tyto skutky jsou Tělo Kristovo. Pít Krev pak znamená poznání příčin Ježíšových skutků. Jde tedy o jistou alegorizaci slov.

Extrémní pozici Martínka Húska, řečeného Loquis, odmítala samozřejmě římskokatolická církev, ale též husité samotní. Důraz na to, že v Nejsvětější Svátosti oltářní křesťané přijímají skutečné Tělo a Krev svého Pána, podtrhovalo horování husitů pro kalich, který byl římskou církví vyhrazen jen pro kněze a prostým věřícím nebyl podáván. Husitství kalich otevírá toužícím srdcím a naplňuje je Kristovou láskou.

Návaznost násilně potlačeného husitství můžeme nalézt v odkazu našich

česko-moravských specifik. Dnes se jedná především o Starokatolickou církev a Církev československou husitskou.

Je smutným faktem, že extrémní učení nakonec stálo Húska život. Podobně, jako se římská církev nedokázala vyrovnat s naléhajícím hlasem M. Jana Husa, podobně samotné husitské hnutí ve své rozrůzněnosti nedokázalo pochopit jinakost svého bratra Martínka Húsky. Plameny pohltily sud, do kterého byl zabeđen, aby nemohl kázat, jak už víme, 21. srpna 1421.

Jan Amos Komenský uctil tuto smrt jejím zařazením do svého díla Historie

persekucí – Húska se tak dostává mezi mučedníky. Můžeme spolu s již zmíněným J. Dobrovským litovat slepého fanatismu, ke kterému dospívá vypjatost náboženské horlivosti v opuštění evangelijních zásad. Pak se jakákoli konfese mění na ideologii, vzdaluje se od Krista a nemůže tak slyšet Jeho slova: „*Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.*“ (Jan 13, 34-35)

Výběr z literatury:

Dobrovský, Josef: Dějiny českých pikartů a adamtů. Praha 1978.

Chelčický, Petr: Replika proti Mikuláši Biskupcovi. In: Boubín, Jaroslav (ed.): Spisy z Olomouckého sborníku (Sbírka pramenů k náboženským dějinám). Praha 2016.

Vavřínek z Březové: Husitská kronika. Píseň o vítězství u Domažlic. Praha 1979.

Martinek, Filip: Martínek Húska Loquis o Nejsvětější Svátosti Těla a Krve Páně. In: Vratislavský, Ivo (ed.): Okolo Strážnice, 2020, č. 17, s. 37-50.